

Notitie

FORUM STANDAARDISATIE 9 maart 2022

Agendapunt 2 Strategische zaken Forum
Standaardisatie

Nummer: FS 20220309.2

Aan: Forum Standaardisatie

Van: Bureau Forum Standaardisatie

Datum: 18 februari 2022

Versie: 1

Bijlagen: zie links onder b en verder

Ter bespreking

a. Kansen voor open standaarden

De kracht van standaardisatie en harmonisatie als beleidsinstrument wordt momenteel nationaal en internationaal op veel plekken onderstreept en biedt mogelijkheden en kansen voor het Forum Standaardisatie.

Nationaal

Voorzitter Larissa Zegveld wijst in haar column in iBestuur (zie b) naar de president van de Algemene Rekenkamer Arno Visser. Die onderschrijft het belang van digitaal burgerschap en standaardisatie (speech voor Raad van State en artikel Elsevier Weekblad, zie c). Het openbaar bestuur

benut echter standaardisatie en harmonisatie onvoldoende. Wat ten koste gaat, vult Larissa aan, van de welvaart en het welzijn van de Nederlandse burgers.

Visser schrijft letterlijk: "Digitalisering biedt zowel de overheid als burgers en bedrijven veel kansen. Om die kansen te benutten is sturing van bovenaf nodig; sturing om de organisatie van de digitalisering te optimaliseren én informatie eenduidig te stroomlijnen. Centrale architectuur die volgens mij thuishoort bij de minister van Binnenlandse Zaken. Die zou de handen ineen moeten slaan met de minister van Financiën, zoals Philips en Sony dat deden. Ik denk dat daar muziek in zit."

SG Lidewijde Ongering van EZK pleit voor een overheid die gericht ingrijpt in de markt om een gelijk *level playing field* voor digitale techbedrijven mogelijk te maken en te houden (artikel in Economisch Statistische Berichten (ESB), zie d). Dit alles vindt plaats binnen de context waarin de vaste Kamercommissie Digitale zaken is gerealiseerd, net als een staatssecretaris Digitalisering en een regeringscommissaris informatiehuishouding (zie e). Deze laatste roept in de kamercommissie op tot standaardisatie van begrippen in wetgeving. Zie [Deze week in de Tweede Kamer | Debat Direct](#) 23:52).

Vraag aan het Forum:

Hoe kijkt het Forum, gelet wat Larissa Zegveld, Arno Visser en Lidewijde Ongering hebben bepleit, aan tegen de door hen gesignaleerde kansen met standaardisatie. Hoe zouden die geffectueerd kunnen worden, en wat is de mogelijke rol van het Forum Standaardisatie daarin?

MIDO

In het MIDO - de nieuwe governance voor de GDI - is het adagium "(...) standaarden boven voorzieningen". In verschillende MIDO-stukken wordt het Forum een brede rol ten aanzien van die standaardisatie toegedicht, breder dan de technische berichtenstandaarden die nu op de 'pas toe of leg uit'-lijst staan.

Zo kan het Forum in het MIDO (architectuurboard & tafels) een rol spelen bij harmonisatie van begrippen (semantiek), termijnen (voorkoming inkomensonzekerheid), gebruikersinteractie (UX), herkenbare overheid (internetdomeinregie, RIO en één domeinnaamextensie), standaardisatie bij Regie op Gegevens & berichtenverkeer en status kunnen geven aan de beginselen van behoorlijk AI-gebruik e.d.

Door het Forum zo te positioneren kunnen standaardisatiekansen (van het type die Arno Visser signaleert) helpen de beleidsagenda van het nieuwe Kabinet te realiseren. Dat vergroot de realisatiekracht van het Forum in samenwerking met BZK/EZK, ook ten aanzien van de verdere adoptie van standaarden. De positie van de voorzitter van het Forum Standaardisatie in de architectuurboard maakt het mogelijk de voorstellen tafelbreed aan te kaarten en aan te sturen op implementatiepaden (hoe OBDO-streefbeeldafspraken te behalen).

Vraag aan het Forum:

Wat ziet het Forum in de geschetste positie en mogelijkheden in het MIDO, en welk rol ziet het Forum voor zichzelf weggelegd? Moet het Forum inderdaad inzetten op een bredere rol op het gebied van standaardisatie en harmonisatie, of zich blijven richten op de huidige meer technische berichtenstandaarden op de pas-toe-of-leg-uit lijst?

Internationaal

Internationaal speelt onder andere de net gepubliceerde EU Strategy on Standardisation (zie f). Hiermee staat de EU voor één markt met gelijke kansen voor het bedrijfsleven. Moderne internetstandaarden komen hierin expliciet terug. Dit sluit aan bij de "EU Cyber Security Strategy" van eind 2020. Ook zal de Europese Commissie (EC) de toepassing van internationaal in IETF-verband overeengekomen internetstandaarden monitoren en een website hiervoor lanceren (raakvlak met internet.nl). Ze komt met voorstellen om de strategische rol van de EU rond internationale standaardisatie verder te versterken. Anders zet China de wereld (op dat gebied) naar zijn hand, schrijft NRC naar aanleiding hiervan (zie g).

De EC wil dat Europese actoren zich meer mengen in internationale standaardisatie. Via de maatregelen uit de standaardisatiestrategie wil zij het concurrentievermogen van de EU versterken. Zo komen er op Europees niveau onder meer een High-Level Forum, een EU Excellence hub on standards en de positie van Chief Standardisation Officer. Het is de vraag hoe assertief Nederland wil aanhaken op deze ontwikkelingen en wat deze ontwikkelingen vragen van het Forum. De standaardisatiestrategie heeft veel aandacht voor Europese inmenging bij de creatie van nieuwe standaarden, waar het Forum zijn focus heeft op selectie en adoptie van waardevolle, reeds ontwikkelde standaarden.

Daarnaast is de EC bezig met [nieuw interoperabiliteitsbeleid](#) voor de publieke sector vanuit het initiatief Interoperable Europe (zie h). De Commissie [schrijft](#) dat meer interoperabiliteit nodig zal zijn om het potentieel van het gebruik en hergebruik van gegevens voor betere openbare diensten te ontsluiten, grensoverschrijdende samenwerking mogelijk te maken en de sectorspecifieke beleidsdoelstellingen die de Commissie voor de toekomst heeft vastgesteld te ondersteunen. Naar verwachting komt de Commissie in het tweede kwartaal van dit jaar met een voorstel.

Tevens heeft de EC onlangs het onderzoeksdocument "Study on Domain Name System (DNS) abuse" gepubliceerd. Hierin doet de EC verschillende (concept-)aanbevelingen onder andere met betrekking tot internetveiligheidsstandaarden DNSSEC en SPF/DMARC, ook aan de lidstaten (zie i, j en k).

Ook heeft de EC onlangs een marktvraag ('request for tender') gedaan voor een Europese DNS resolver service (DNS4EU). Daarin komen de relevante moderne standaarden ook terug (zie l).

Tot slot heeft de EC een ontwerpverklaring opgesteld voor digitale rechten en beginselen naar Europese waarden om mensenrechten te beschermen, democratie te ondersteunen en een eerlijke en veilige online-omgeving te waarborgen (zie m).

Als Nederland proactief wil aansluiten op genoemde samenwerkingsstructuren vraagt dit wat van het organisatievermogen van Nederland rond standaardisatie. Het Forum Standaardisatie is een

uitgelezen kandidaat om daar een rol in te spelen. Aandachtspunt daarbij is wel dat de standaardisatiestrategie veel aandacht heeft voor Europese inmenging bij de *creatie van nieuwe* standaarden, terwijl het Forum haar focus voornamelijk heeft op selectie en adoptie van waardevolle, reeds ontwikkelde standaarden.

Het Kabinet zou kunnen inzetten op proactieve inmenging van Nederlandse actoren in internationale standaardisatie. Het Forum zou hier een adviserende rol kunnen pakken, bijvoorbeeld door te helpen identificeren waar een gebrek is aan Nederlandse deelname. Als dit breder is dan enkel gegevensuitwisseling met en tussen overheden, dan zou het mandaat van het Forum moeten worden verbreed.

Vraag aan het Forum:

Wat vindt het Forum van de geschetste mogelijkheden en welke rol ziet het Forum voor zichzelf weggelegd? Ziet het Forum bijvoorbeeld een rol in relatie tot de EU Excellence hub on standards en/of het EU High-Level Forum? Zou het komende mandaat van het Forum (instellingsbesluit 2022-2025) daarop moeten worden aangepast?

Ter kennisname

- b. Blog Larissa Zegveld op iBestuur: het kan standaard beter

Voorzitter Larissa Zegveld schrijft dat er ondanks goede stappen richting een volwaardige digitale overheid er nog een wereld te winnen is als het gaat om standaardisatie en harmonisatie in het openbaar bestuur.

[Link naar artikel op iBestuur](#)

- c. President Algemene Rekenkamer Arno Visser: over digitaal burgerschap en standaardisatie

Informatietechnologie zou moeten leiden tot minder bureaucratie en betere dienstverlening. In decentraal georganiseerd Nederland lukt dat maar niet, stelt Arno Visser, de president van de Algemene Rekenkamer.

Hij trekt deze conclusie in zijn nieuwjaarsessay 2021 geschreven voor Elsevier Weekblad en zijn toespraak bij Nieuwspoort in november 2021. Visser schetst het probleem van autonoom digitaliserende publieke sectoren en de directe gevolgen daarvan voor de uitvoering van hun publieke taken. Hij constateert dat de publieke sector alleen goed gebruik kan maken van ICT-technologie als deze erkent dat gemeenschappelijke afspraken en sturen op een gemeenschappelijke taal onontbeerlijk zijn. Conventies zijn nodig om elkaar te kunnen begrijpen, te kunnen verstaan en een boodschap te kunnen ontlenen aan een verhaal. Digitalisering en burgerschap vragen volgen Visser daarom om een nieuwe eenvoud van architectuur en taal. Met uniforme begrippen en standaarden die bijdragen aan een 'digitale eenheidsstaat'. Daar is burgerschap bij gebaat.

[Link naar De donkere kant van de maan. Essay president Algemene Rekenkamer Arno Visser, verschenen in EW](#)

[Link naar Toespraak Arno Visser in Nieuwspoort: Digitalisering: communicatie of miscommunicatie?](#)

- d. SG EZK Lidewijde Ongering: over overheidsregie in een wereld die verandert

De digitale transitie vraagt een hele andere vorm van regie van de overheid, gericht op het ingrijpen bij uitwassen. Bijvoorbeeld bij grote digitale platforms met veel marktmacht of bij het veiliger maken van digitale producten en diensten. De uitdaging is om nieuwe regelgeving doelgericht in te zetten en toekomstbestendig te maken. En tegelijkertijd voldoende ruimte te laten om de voordelen van digitalisering te behouden, betoogt SG Lidewijde Ongering van EZK in haar jaarlijkse nieuwjaarsartikel, dat half januari verscheen in Economisch Statistische Berichten (ESB).

[Link naar artikel Ongering in ESB](#)

e. Digitale zaken kabinet en Tweede Kamer

Met het aantreden van het kabinet-Rutte IV kent Nederland voor het eerst een staatssecretaris voor Digitalisering. Staatssecretaris Alexandra van Huffelen is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze portefeuille.

De Tweede Kamer kent sinds april een vaste Kamercommissie Digitale Zaken. De commissie richt zich op nieuwe digitale technologieën die van invloed zijn op werkgelegenheid, veiligheid, democratie en privacy. Maar ook op verhoudingen tussen burgers onderling en met de overheid.

De ministerraad van het vorig kabinet heeft op voorstel van toenmalig staatssecretaris Knops ingestemd met de instelling van de regeringscommissaris Informatiehuishouding. Arre Zuurmond zal als aanjager de uitvoering van het generieke actieplan informatiehuishouding Rijksoverheid 'Open op Orde' bevorderen. In iBestuur licht hij toe hoe hij tegen zijn nieuwe aanstelling aankijkt en wat hij wil brengen.

[Link naar Digitalisering in het nieuwe coalitieakkoord](#)

[Link naar webpagina Profiel Alexandra van Huffelen](#)

[Link naar Kamercommissie Digitale Zaken](#)

[Link naar Benoeming regeringscommissaris Informatiehuishouding](#)

[Link naar artikel iBestuur Arre Zuurmond: "Oppassen voor makkelijke oplossingen"](#)

f. Europese strategie standaardisatie

Internationaal speelt de net gepubliceerde EU Strategy on Standardisation, waarmee de EU staat voor één markt met gelijke kansen voor het bedrijfsleven en verhoogd consumentenvertrouwen. Ook zal de EC de toepassing van internationaal erkende internetstandaarden monitoren en een website hiervoor lanceren (vergelijk internet.nl).

Het strategische belang van standaarden was eerder niet afdoende onderkend. De Europese Commissie (EC) doet daarom voorstellen om de rol van de EU en zijn waarden rond standaardisatie internationaal verder te versterken. Europa moet dominantier moet worden bij het opstellen van

internationale standaarden voor nieuwe technologieën. Anders zet China de wereld naar zijn hand, zo schrijft NRC naar aanleiding hiervan.

[Link naar EU Strategy on Standardisation](#)

- g. NRC: Europa bindt strijdt aan met China wie bepaalt wat de standaard is

Europa moet dominantier worden bij het opstellen van internationale standaarden voor nieuwe technologieën, vindt de Europese Commissie. Anders zet China de wereld naar zijn hand.

[Link naar artikel in NRC](#)

- h. ISA²-programma wordt Interoperable Europa

[Link naar persbericht](#)

- i. Europese Raad stemt in met conclusies EU-strategie cyberbeveiliging, december 2020

[Link naar persbericht](#)

- j. EC: EU-strategie inzake cyberbeveiliging voor het digitale tijdperk

[Link naar mededeling EC aan Europese Raad en Europees Parlement](#)

- k. Onderzoeksrapport EU naar misbruik DNS

[Link naar publicatie](#)

- l. Europese aanbesteding DNS4EU

[Link naar tenderpagina EU](#)

m. Europese verklaring over digitale rechten en beginselen voor het digitale decennium

Het centraal stellen van mensen in de digitale transitie is een belangrijke prioriteit voor de Europese Commissie. De digitale transformatie moet worden vormgegeven in overeenstemming met Europese waarden en wetten. De EC heeft daarom met de Europese verklaring over digitale rechten en beginselen voorzien in een reeks beginselen voor een dergelijke digitale transformatie waarbij de mens centraal wordt geplaatst. In de verklaring worden gedeelde beleidsvoornemens vastgesteld voor burgers, bedrijven, overheidsdiensten en beleidsmakers.

[Link naar verklaring](#)